

Wyrok z dnia 6 lutego 1998 r.

II UKN 505/97

Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury określone w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr. 104, poz. 450 ze zm.) nie mają zastosowania, gdy rencista utracił prawo do świadczenia wobec ustania inwalidztwa.

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 1998 r. sprawy z wniosku Hanny K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. o wysokość emerytury, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 9 lipca 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 30 lipca 1996 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w W. odmówił wnioskodawczyni Hannie K. przeliczenia emerytury przez przyjęcie za podstawę jej wymiaru wynagrodzenia z lat 1960-1962 stanowiącego podstawę wymiaru renty inwalidzkiej, gdyż prawo do renty inwalidzkiej ustało z końcem lutego 1993 r.

Na skutek odwołania wnioskodawczyni Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 7 marca 1997 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni prawo do ustalenia podstawy wymiaru emerytury biorąc pod uwagę dochody, które osiągnęła przed przyznaniem jej prawa do renty inwalidzkiej II grupy decyzją z dnia 21 lutego 1964 r. Sąd ustalił, że decyzją z dnia 21 lutego 1964 r. przyznano wnioskodawczyni prawo do renty inwalidzkiej

według II grupy. W związku z niezgłoszeniem się na badanie lekarskie organ rentowy z dniem 28 lutego 1973 r. wstrzymał wypłatę renty inwalidzkiej. W dniu 4 kwietnia 1995 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał prawo do emerytury i ustalił wysokość świadczenia przyjmując za podstawę wymiaru dochody z lat 1982-1987. Sąd nie uwzględnił stanowiska zakładającego, że dochody będące podstawą wymiaru renty inwalidzkiej nie mogą być wzięte za podstawę wymiaru emerytury. W jego ocenie przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) nie uzależnia ustalenia podstawy wymiaru emerytury dla osoby, która miała ustalone wcześniej prawo do renty inwalidzkiej od tego, czy to prawo wygasło.

Poglądu tego nie zaakceptował Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznający sprawę na skutek apelacji organu rentowego i wyrokiem z dnia 9 lipca 1997 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił odwołanie wnioskodawczyni. W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, że zasada zawarta w art. 8 ust. 1 ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent nie znajduje zastosowania do osób, które w chwili nabycia prawa do emerytury nie miały ustalonego prawa do renty inwalidzkiej, wobec jego ustania na podstawie art. 87 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją wnioskodawczyni i zarzucając naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r., przez błędną jego wykładnię wniosła o zmianę wyroku i oddalenie apelacji organu rentowego z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego. Według wnioskodawczyni ustawodawca w powołanym przepisie nie zawarł wymagania aby ustalone wcześniej prawo do emerytury lub renty trwało nadal, stąd odmienny pogląd Sądu Apelacyjnego narusza prawo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do przepisu art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, podstawę wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do któregoś z tych świadczeń stanowi

podstawa wymiaru świadczenia, do którego prawo ustalono wcześniej - w wysokości uwzględniającej zasady waloryzacji oraz rewaloryzacji określone w tej ustawie, albo postawa wymiaru ustalona na nowo w myśl zasad zawartych w art. 7 ustawy, a więc w oparciu o przeciętną zwaloryzowaną kwotę wynagrodzenia lub dochodu, która stanowiła podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, we wskazanych w przepisie okresach. Ten alternatywny sposób ustalenia podstawy wymiaru świadczenia może więc być stosowany w stosunku do osoby, która w chwili spełnienia warunków do niego, miała ustalone wcześniej prawo do któregoś z tych świadczeń. Zasady te nie mogą być jednak stosowane, jeżeli osoba która obecnie nabyła prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej, nie ma prawa do wcześniej ustalonego świadczenia. Przepis art. 8 ust. 1 ustawy może być stosowany, jeżeli prawo do wcześniej ustalonego świadczenia w dalszym ciągu istnieje, nawet jeśli świadczenie to nie jest wypłacane. Należy zauważyć, że ten sposób ustalania podstawy wymiaru świadczenia dotyczy emerytury lub renty inwalidzkiej, a więc może być również stosowany jeżeli świadczeniobiorca mający wcześniej ustalone prawo do emerytury, obecnie uzyskał prawo do pobierania renty inwalidzkiej i dochodzi ustalenia podstawy jej wymiaru w oparciu o podstawę wymiaru świadczenia emerytalnego, do którego prawo ustalono wcześniej (i w dalszym ciągu ono istnieje).

Nie jest wątpliwe, że wnioskodawczyni przyznano prawo do renty inwalidzkiej według II grupy na podstawie decyzji z dnia 21 lutego 1964 r. Prawo do tego świadczenia ustało na podstawie decyzji organu rentowego z dnia 4 stycznia 1973 r. wstrzymującej wypłatę świadczenia "od najbliższego terminu płatności", wobec dwukrotnego niezgłoszenia się Hanny K. na kontrolne badania lekarskie. Wobec ustania prawa do renty inwalidzkiej i formalnego wstrzymania jej wypłaty (decyzja organu rentowego), przyjęć należy, że powoływany przepis art. 8 ust. 1 ustawy rewaloryzacyjnej nie może być zastosowany, stąd podstawa wymiaru świadczenia winna być ustalona według zasad ogólnych, zawartych w art. 7 ustawy. Ten kierunek wykładni art. 8 ust. 1 ustawy zgodny jest ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartym w wyroku z dnia 20 marca 1996 r., II URN 7/96 (OSNAPiUS 1996 nr 19 poz. 291), w którym wskazano, że zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury w nim wskazane, mają zastosowanie do rencisty, któremu zawieszono wypłatę świadczenia, pod warunkiem jednak, że w tym okresie zawieszenia jego inwalidztwo trwało, a więc nie

istniała podstawa do stwierdzenia ustania prawa do świadczenia (prawo do renty inwalidzkiej było zachowane). Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury w oparciu o podstawę wymiaru renty inwalidzkiej, do której prawo ustalono wcześniej (art. 8 ust. 1 ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent), mogą być stosowane jedynie wtedy, gdy prawo do wcześniej ustalonego świadczenia zostało zachowane, także wtedy gdy wypłata tego świadczenia została zawieszona wobec kontynuowania zatrudnienia. Możliwość taka nie istnieje, gdy rencista utracił prawo do świadczenia wobec ustania inwalidztwa.

W tej sytuacji stanowisko Sądu Apelacyjnego zajęte w rozpoznawanej sprawie jest trafne, a podniesiony w kasacji zarzut błędnej wykładni art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. nie jest uzasadniony. Z tych względów w oparciu o art. 393¹² KPC orzeczono jak w sentencji.

=====